

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Херсонський державний університет
Освітня програма	24226 Філологія (слов`янські мови та літератури (переклад включно)), перша - російська
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	035 Філологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Херсонський державний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	24226
Назва ОП	Філологія (слов'янські мови та літератури (переклад включно)), перша - російська
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація (за наявності)	035.034 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - російська
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Суховій Оксана Олександрівна, Федик Тамара Олександрівна, Нечипоренко Віолета Олександрівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не залучається
Дати візиту до ЗВО	26.10.2020 р. – 28.10.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://cutt.ly/NgAUFTS>

Програма візиту експертної групи <https://cutt.ly/VgAUhsk>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Загалом ОПП «Філологія (слов'янські мови та літератури (переклад включно)), перша - російська» та освітня діяльність за цією програмою є такими, що відповідають Положенню про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Цілі освітньої програми корелюють із місією і стратегією Херсонського державного університету. Її обсяг відповідає вимогам чинного законодавства щодо навчального навантаження. Проте структурно-логічна схема ОП та забезпечення її відповідним методичним інструментарієм (робочі програми і силабуси ОК) потребують суттєвого осмислення. Практична підготовка здобувачів вимагає нових підходів, збільшення й урізноманітнення баз практик. Системних рішень потребує розвиток академічної мобільності за ОП. Контрольні заходи та оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими та дозволяють перевірити якість опанування здобувачами запланованих результатів навчання. У ЗВО існує система зворотного зв'язку зі студентами щодо оцінювання якості освітнього процесу, систематично проводяться заходи, спрямовані на популяризацію академічної доброчесності. Склад, наукова спрямованість, академічна та професійна кваліфікація науково-педагогічних працівників у цілому достатні для успішної реалізації ОП. Наявність прозорої системи конкурсного добору викладачів, їх рейтингування є суттєвою перевагою ОП. Освітнє середовище та матеріально-технічні ресурси ХДУ, що застосовуються для реалізації ОП, загалом відповідають вимогам, інфраструктура ЗВО є доступною і безкоштовною для здобувачів та академічної спільноти. В університеті діє внутрішня система забезпечення якості освіти. ХДУ забезпечує високий рівень прозорості та публічності своєї діяльності за ОП. Загалом більшість недоліків, на думку ЕГ, є несуттєвими, а виявлені проблеми щодо структури та змісту освітньої програми можуть бути усунуті в однорічний термін.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. ОПП має достатньо чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії університету. Визначені цілі та програмні результати навчання є реалістичними та актуальними. Взаємодія з певними групами стейкхолдерів (здобувачами, представниками академічної спільноти) має систематичний характер та не є лише формальною процедурою. 2. ОПП враховує сучасні вимоги до нового покоління фахівців філологів-перекладачів, спрямована на формування інтегрованих знань і вмінь в галузі російського мовознавства і літературознавства, перекладознавства. ОП забезпечує належний рівень сформованості соціальних навичок здобувачів вищої освіти. Реалізація ОП передбачає високий рівень організації самостійної роботи за активної участі НПП та використанням матеріально-технічної бази університету. 3. Правила прийому на навчання за ОПП є чіткими, зрозумілими й загальнодоступними, не містять дискримінаційних положень, певною мірою враховують особливості програми. Ґрунтовна нормативна база ЗВО уможливило визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, а також у неформальній/інформальній освіті. 4. Методи навчання і викладання відповідають програмним результатам навчання і компетентностям, визначеним в ОП. Загалом зміст ОК оновлюється з урахуванням сучасних вимог до викладання. Регулярно відбувається анкетування студентів щодо якості освітнього процесу. 5. Кожен учасник освітнього процесу підписує Кодекс академічної доброчесності, у якому задекларовано особисті зобов'язання та засвідчено усвідомлення відповідальності за недотримання окремих положень Кодексу. Усі кваліфікаційні роботи проходять безоплатну перевірку на наявність текстових запозичень за системою UNICHECK. 6. Викладацький склад ОП забезпечує високий рівень фахової підготовки магістрантів. Рейтингова система НПП, кафедр, факультетів у ХДУ – одна із сильних сторін ЗВО, вона є стимулом до вдосконалення професійної майстерності, наукової діяльності. Викладачі мають широкі можливості для підвищення кваліфікації. 7. Якісна матеріально-технічна база для реалізації ОП. Усі учасники освітнього процесу мають вільний доступ до необхідних для навчання ресурсів. 8. У ЗВО діє внутрішня система забезпечення якості освіти. Здобувачі, випускники, члени органів студентського самоврядування долучаються до перегляду та внесення пропозицій до ОП, регулярно проводяться опитування, метою яких є покращення якості освітнього процесу. 9. Права і обов'язки всіх учасників освітнього процесу чітко й лаконічно висвітлені у низці нормативних документів, які розміщені на офіційному сайті Херсонського державного університету для публічного ознайомлення. Також на сайті представлена освітня програма, навчальні плани; інформація про засідання робочої групи з питань обговорення змін та внесення пропозицій до ОП.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Відсутність тісної взаємодії з роботодавцями міста і регіону, недостатнє врахування сучасних потреб ринку праці, досвіду реалізації аналогічних ОП. Рекомендації: активніше залучати роботодавців до процедур розробки та перегляду ОП; проводити дослідження ринку праці, відстежувати траєкторію працевлаштування випускників; вивчати досвід реалізації аналогічних ОП у зарубіжних ЗВО-партнерах університету. 2. Помилки під час планування змісту ОК, логічних зв'язків між ними і послідовності вивчення. Невідповідності ФК і ПРН ОК у матрицях. Суттєві помилки під час розробки робочих програм і силабусів окремих ОК. Звуження індивідуальної освітньої траєкторії студента через суттєве обмеження кількості ВК. Запропонована модель вибірковості не сприяє запровадженню міждисциплінарності в освітній процес. Відсутність баз практик за межами університету, фактична відсутність робочих програм практик, передбачених ОП. Рекомендуємо: вивірити структурно-логічну схему ОПП та порядок вивчення ОК; провести аналіз змісту ОК для обґрунтованого визначення ФК випускника, які формує кожна дисципліна, та ПРН; сприяти формуванню індивідуальної освітньої траєкторії студентів через надання реальної

можливості вибирати ОК з переліку основної та інших ОП, збільшити перелік фахових ВК; запровадити різні види практик, розширити й урізноманітнити бази практики. 3. Відсутність на ОП практики реалізації права на визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО та у неформальній освіті. Рекомендуємо активніше заохочувати здобувачів до реалізації права на визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, неформальній/інформальній освіті. 4. Викладачі і здобувачі ОП не беруть участь в активностях, пов'язаних з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО. Рекомендуємо активніше залучати НПП і здобувачів ОП до участі у програмах міжнародної академічної мобільності. 5. У силабусах ряду ОК наявні істотні невідповідності щодо форм контролю та критеріїв оцінювання. Рекомендуємо привести критерії оцінювання у відповідність до чинного Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, виробити єдину систему критеріїв оцінювання щодо різних видів роботи студентів; продовжувати роботу з формування культури академічної доброчесності. 6. У межах ОП слабкою ланкою є залучення роботодавців. Рекомендуємо посилити взаємодію з потенційними роботодавцями, розглянути можливість співпраці з експертами галузі і професіоналами-практиками для проведення теоретичних і практичних занять на постійній основі. 7. Відсутність умов для повноцінної реалізації навчання за цією ОП для осіб з особливими освітніми потребами. Рекомендуємо поширити досвід з забезпечення доступу до ЗВО осіб з особливими освітніми потребами на всі корпуси ЗВО. 8. Недосконалість процедур внутрішнього аудиту ОП. Рекомендуємо вживати дієві заходи щодо контролю коригувальних дій. 9. Низька якість скан-копій деяких документів, представлених на сайті ЗВО. Рекомендуємо покращити якість документів, які розміщуються на офіційному сайті.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Мета ОПП «Філологія (слов'янські мови та літератури (переклад включно)), перша - російська» сформульована доволі чітко. Її смисловим центром є підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні завдання й проблеми, зумовлені проведенням досліджень у галузі слов'янської філології та здійсненням інновацій, що характеризуються невизначеністю умов і вимог у діяльності, пов'язаній з аналізом, творенням (зокрема перекладом) та оцінюванням письмових і усних текстів різних жанрів та стилів, організацією успішної комунікації різними мовами. Визначені цілі передбачають підготовку магістрів із російської філології, які мають фундаментальні знання та практичні навички в галузі лінгвістики, літературознавства, перекладознавства, методики вивчення російської мови та літератури. У відомостях про самооцінювання зв'язок цілей ОПП з місією і стратегією ЗВО описано з посиланням на відповідні документи, зокрема Статут Херсонського державного університету (погоджено Конференцією трудового колективу ХДУ від 17.04.2019 р., протокол № 1) (<http://www.kspu.edu/About/StatuteKSU.aspx>) та Стратегічний план розвитку Херсонського державного університету на 2018-2023 рр. (<https://cutt.ly/igORALA>). Цілі ОПП цілком відповідають візії ЗВО як університету європейського рівня за стилем, технологіями, якістю наукових та освітніх послуг, традиціями міжнародного й міжкультурного співробітництва, місія якого, серед іншого, полягає у формуванні інноваційного освітнього наукового простору для забезпечення розвитку потенціалу та можливості самореалізації університетської спільноти, що визначено в Декларації корпоративної культури Херсонського державного університету (<https://cutt.ly/XgORLLx>). Відданість місії та стратегічним цілям розвитку університету під час зустрічей з ЕГ демонстрували як представники адміністрації ЗВО, так і розробники ОПП. На основі викладеного можемо зробити висновок про відповідність цілей ОПП місії та стратегії Університету, комунікування цих цілей в академічному та зовнішньому середовищі існування ЗВО, їхню актуальність та реалістичність.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Під час онлайн-зустрічей із розробниками ОПП було з'ясовано, що потреби та інтереси стейкгоल्дерів досліджували і враховували. Зокрема, інтереси студентів вивчали шляхом опитувань, бесід. Представник здобувачів Горбушина Дар'я (студентка 2 курсу) входила до складу робочої групи та брала участь у засіданнях кафедри та робочої групи з розробки освітньої програми. Випускниця ОП Васильєва К. висунула пропозицію додати до вибіркової частини ОП дисципліну «Інформаційні технології в лінгвістичних дослідженнях». Також свої пропозиції щодо формування переліку вибіркового ОК надавала директорка Наукової бібліотеки ХДУ Арустамова Н.А. Обговорення проєкту ОП (2020) відбувалося публічно і прозоро, про що свідчить окрема вкладка на сторінці кафедри слов'янської філології та світової літератури імені професора О.Мішукова (<https://cutt.ly/ogOmdHc>), де розміщено ОП, відгуки, рецензії, витяги з протоколів засідання кафедри. Зовнішніх стейкгоल्дерів запрошували здійснити експертне оцінювання

змісту ОПП, у чому ЕГ мала змогу переконатися під час онлайн-зустрічі з Голобородько Є.П., д.пед.н., професором кафедри педагогіки й менеджменту освіти КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», членом-кореспондентом АПН України, та Войцевою О.А., д.філол.н., професором, завідувачем кафедри загального та слов'янського мовознавства ОНУ імені І.І.Мечникова. Результат фактичної співпраці можна простежити, наприклад, через підхід розробників до формування переліку обов'язкових ОК ОПП (2020), до якого було включено дисципліни «Теорія літератури», «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство». Отже, онлайн-зустрічі підтвердили той факт, що основними стейкхолдерами на етапі проєктування ОПП, формулювання цілей та ПРН були здобувачі та академічне середовище. Інтереси зовнішніх роботодавців враховано опосередковано – як загальну їхню зацікавленість у висококваліфікованих працівниках.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі та ПРН освітньої програми, що акредитується, загалом відповідають тенденціям розвитку російської лінгвістики, літературознавства та перекладознавства, дозволяють випускнику бути конкурентоспроможним на ринку праці, адже передбачають комплексне набуття фундаментальних знань та практичних навичок, що дозволять реалізувати себе в науковій, літературно-видавничій, викладацькій, комунікаційній діяльності. Цілі ОПП враховують тісні зв'язки суб'єктів господарювання регіону з іноземними партнерами, особливості виробничих підприємств та освітніх установ міста. Як зазначено у відомостях про самооцінювання, основними роботодавцями на Херсонщині для випускників ОП є заклади вищої освіти, перекладацькі бюро, адміністративні центри, музеї, театри, видавництва, бібліотеки тощо. Проте ЕГ відмічає, що ця інформація знайшла своє підтвердження лише частково, оскільки фактичні роботодавці були представлені обмеженим колом осіб (директорка НБ ХДУ Арустамова Н.А. і заступник генерального директора Обласного академічного музично-драматичного театру імені М.Куліша Корольова І.В.). Керівник гуманітарного відділу університету Жмак Л.А. під час зустрічі з ЕГ повідомила, що випускники ОП переважно працюють у закладах освіти. Вивчення вітчизняного досвіду реалізації аналогічних ОП відбувається шляхом аналізу освітніх програм українських ЗВО («Філологія. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - польська» Хмельницького національного університету; «Мова і література (російська)» ДЗ Луганський національний університет імені Тараса Шевченка; «Слов'янські мови та літератури (переклад включно): перша - болгарська» Одеського національного університету імені І.І.Мечникова). Врахування такого досвіду переважно стосується формулювання результатів навчання, вибору форм і методів навчання і викладання, змістового наповнення окремих ОК, розроблення нового методичного забезпечення. Оскільки Стратегічний план розвитку Херсонського державного університету на 2018-2023 рр. передбачає імплементацію міжнародної програми подвійних дипломів, ЕГ рекомендує розробникам ОПП розглянути можливість вивчення досвіду реалізації ОП «Філологія (російська мова)» у Поморській академії в Слупську (Польща).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Освітньо-професійна програма «Філологія (слов'янські мови та літератури (переклад включно)), перша - російська» в редакції 2020 р., затверджена Вченою радою ХДУ (протокол № 12 від 25.06.2020 р.), відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОН № 871 від 20.06.2019 р.), а її реалізація передбачає досягнення результатів навчання, визначених Стандартом.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОПП має достатньо чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії університету. Визначені цілі та програмні результати навчання є реалістичними та актуальними. Взаємодія з певними групами стейкхолдерів (здобувачами, представниками академічної спільноти) має систематичний характер та не є лише формальною процедурою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Відсутність тісної взаємодії з роботодавцями міста і регіону і, відповідно, недостатнє врахування сучасних потреб ринку праці. Розробники ОПП не вивчали і не враховували досвід реалізації аналогічних іноземних освітніх програм. Рекомендації: налагодити зв'язки з роботодавцями та активніше долучати їх до процедур розробки та

перегляду ОП, формування її змісту; проводити дослідження ринку праці на інституційному рівні, відстежувати траєкторію працевлаштування випускників ОП, що акредитується; вивчати досвід реалізації аналогічних освітніх програм у зарубіжних ЗВО-партнерах університету.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

На основі викладеного можемо зробити висновок про загалом відповідність ОПП вимогам Критерію 1. ЗВО демонструє готовність враховувати рекомендації, тож виявлені недоліки можуть бути усунені під час планового перегляду ОП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Аналіз ОПП «Філологія (слов'янські мови та літератури (переклад включно)), перша - російська» (2020) показав, що її обсяг загалом становить 90 кредитів ECTS, що відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII щодо організації другого (магістерського) рівня вищої освіти (розділ II ст. 5) та корелює із обсягом освітньо-професійної програми магістра філології у кредитах ECTS, прописаним у Стандарті вищої освіти України за спеціальністю «Філологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОН України від 20.06.2019 № 871). Обсяг освітніх компонентів, спрямованих на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю «Філологія» другого (магістерського) рівня, становить понад 60%. До 2020 року підготовка здобувачів вищої освіти здійснювалася за ОПП «Філологія (слов'янські мови та літератури (переклад включно)), перша - російська» (2019).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз змісту ОПП засвідчує, що в програмі наявні необхідні реквізити, опис предметної області, зазначено особливості програми. ОП містить перелік компетентностей (інтегральна, загальні, фахові) випускника, перелік навчальних дисциплін та логічну послідовність їх вивчення, опис запланованих результатів навчання, форми підсумкового контролю та атестації здобувачів, відомості щодо придатності випускників до працевлаштування та подальшого навчання, специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення. Проте зіставлення структурно-логічної схеми ОП, навчального плану (2020) і робочого навчального плану, оприлюдненого на сайті кафедри (<https://cutt.ly/rgOPZtm>), дозволяє ЕГ стверджувати про порушення послідовності вивчення окремих ОК. Зокрема, відповідно до СЛС вивчення ОК 4 «Методика викладання фахових дисциплін у закладі вищої освіти» має ґрунтуватися на дисципліні «Педагогіка і психологія вищої школи» (ОК 3), але в навчальних планах вивчення ОК 4 (1 семестр) передують ОК 3 (2 семестр). Взаємозв'язок групи компонентів (ОК 2, ОК 5, ОК 6) з літературознавчими компонентами (ОК 7, ОК 8) і послідовність їх вивчення не є виразними. Матриця забезпечення ПРН відповідними компонентами освітньої програми свідчить про певні розбіжності і протиріччя. Зокрема, ОП декларує, що ОК 7 «Сучасна російська література» забезпечує, серед інших, ПРН 7 – Аналізувати, порівнювати й класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці, що не відповідає змісту дисципліни, натомість ПРН 8 – Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства - не забезпечує. Це ж відображено і в силабусі ОК. Також ОП не передбачає, що літературознавчі дисципліни (ОК 7, ОК 8) сформулюють у здобувачів ФК 2 - Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства. Завдання формування згаданої фахової компетентності покладено на дисципліни методичного й психолого-педагогічного характеру (ОК 3, ОК 4), що, на думку ЕГ, є непослідовним. Також досить суперечливим видається включення вибіркового дисциплін до матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми і матриці забезпечення ПРН відповідними компонентами освітньої програми. На думку ЕГ, це засвідчує передбачуваність і запрограмованість вибору з боку гаранта і розробників ОП і протирічить концепції вільного вибору дисциплін здобувачами ОПП.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Аналіз змісту ОПП вказує, що більшість ОК відповідають визначеній спеціальності 035 «Філологія», об'єктом якої є феномен мови у його багатоаспектних вимірах. Обов'язкові компоненти ОП, які об'єднують переважно мовознавчі, літературознавчі та перекладознавчі дисципліни, зосереджуються на формуванні теоретичного підґрунтя, практичних умінь та світоглядних орієнтирів здобувачів вищої освіти. Цілі навчання за ОПП корелюють із предметною областю, зазначеною в Стандарті вищої освіти України за спеціальністю «Філологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, та є суголосними із загальними очікуваннями професійної (філологічної) спільноти. У цілому зміст ОП «Філологія (слов'янські мови та літератури (переклад включно)), перша - російська» (2020) відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності 035 «Філологія».

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Аналіз змісту ОПП, НП, залікової книжки студентки (Горбушина Д.), опитування фокус-груп (здобувачі, НПП) засвідчують, що обсяг навчального навантаження, який студент має право обрати самостійно, становить 25% відсотків від загального, а саме 22,5 кредити ECTS, що відповідає нормативній базі. Формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача регламентовано Положенням про порядок і умови обрання ОК/навчальних дисциплін за вибором здобувача вищої освіти у ХДУ (<https://cutt.ly/jgOAjyj>), де зазначено, що здобувачі мають право вибирати ОК з переліку основної та інших освітніх програм на всіх рівнях вищої освіти. ЗВО декларує розширення можливостей для реалізації персональної освітньої траєкторії розвитку студентів як один із напрямів реалізації своєї місії (<https://cutt.ly/XgORLLx>). Варіативна частина ОПП сформована за змішаним принципом: 3 кредити – дисципліна вільного вибору студента за електронним каталогом ХДУ, решта - вибір з-поміж професійно-орієнтованих курсів (6 блоків по 2-3 дисципліни). У НП (2020) цей перелік звужено до двох дисциплін у кожному блоці. На сторінці кафедри розміщено силабуси (<https://cutt.ly/ogOSEUr>) і презентації ВК (<https://cutt.ly/hgOSROk>), що дало змогу ЕГ пересвідчитися в тому, що у 3 з 4 блоків ВК здобувач 1 курсу має зробити вибір серед дисциплін одного викладача. Напр., ВК 3: Експресивні можливості різнорівневих мовних одиниць/Лексикографія 21 століття (доц. Гладкова Р.Я.); ВК 4: Загальна теорія др. ін. мови/Теорія і практика др. ін. мови (доц. Зуброва О.А.); ВК 5: Методологія та організація лінгвістичних досліджень/Теоретико-методичні засади роботи з науковим текстом (доц. Солдатов С.М.). Аналіз силабусів деяких ВК засвідчив дублювання дисциплін. Напр., Загальна теорія др. ін. мови/Теорія і практика др. ін. мови (доц. Зуброва О.А.) - з 8 тем 4 співпадають повністю, 2 - частково. Під час демонстрації роботи здобувача (Ахмедов О.) в електронному кабінеті на платформі ksuonline.ksru.edu члени ЕГ побачили, що студенту в системі пропонується зробити вибір із двох дисциплін, об'єднаних у вищезазначені блоки. Студент зазначив, що з пари Практика усного та писемного перекладу/Переклад і редагування худ. (нехуд.) типів текстів він вибрав другу дисципліну. Таких "пар" на платформі за його спеціальністю пропонується 4 на 2020-2021 н.р., відповідно, він обрав 4 ВК за одним алгоритмом. В індивідуальному навчальному плані здобувача ці ВК не відображені. Під час онлайн-спілкування ЕГ не отримала належного обґрунтування запропонованої моделі вибірковості. Прагнення, як зазначили НПП, "добрати", "підсилити" ФК і ПРН за рахунок ВК ставить під сумнів змістове наповнення обов'язкових ОК, оскільки всі ПРН мають забезпечуватися ОК, що включені до нормативної складової ОП. ЕГ констатує, що індивідуальна освітня траєкторія студента зазнає ризиків бути звуженою через суттєве обмеження кількості дисциплін вибіркової частини ОП. Запропонована модель вибірковості не сприяє запровадженню міждисциплінарності в освітній процес.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОПП «Філологія (слов'янські мови та літератури (переклад включно)), перша - російська» (2020) містить 24 кредити ECTS для практичної підготовки здобувачів вищої освіти і передбачає проходження виробничої (асистентської) та переддипломної практик. Місце практичної підготовки у структурі ОП є логічним, оскільки їй передують вивчення відповідних дисциплін. За НП (2020), виробнича практика проводиться (18 кредитів) у 2 і 3 семестрі, переддипломна (6 кредитів) – у 3 семестрі. Базою всіх практик є кафедра слов'янської філології та світової літератури імені проф. О Мішукова, що, на думку ЕГ, звужує можливості якісної практичної підготовки філолога, зміщує вектор у педагогічну площину, залишаючи поза увагою уміння та знання, необхідні для опанування компетентностей, пов'язаних із професійною діяльністю і здійсненням власних наукових досліджень у царині мовознавства, літературознавства і перекладознавства. У табл. 1 відомостей СО для ознайомлення надано робочу програму виробничої практики. Аналіз цієї розробки доводить невідповідність робочої програми практики ОПП (2020), що акредитується, оскільки вона розрахована на 12 кредитів (8 тижнів), проходить у 3 семестрі поточного навчального року і за кількістю кредитів не корелює з ОК 11, передбаченою робочим навчальним планом для 1 курсу у 2 семестрі 2020-2021 н.р. (12 кредитів, що в сумі дає 24 кредити). Крім того, автори розробки в передмові зазначають, що програму розроблено на основі ОПП 014.025 «Середня освіта (Мова і література російська)», що також не свідчить про зв'язок згаданої робочої програми з ОПП. На сайті кафедри у відкритому доступі розміщено іншу робочу програму виробничої практики на 2020-2021н.р., проходження якої планується у 2 семестрі поточного навчального року (12 кредитів, 8 тижнів), що фактично і відображено в робочому навчальному плані. Але викликає питання задекларована в розробці ФК 9 – Здатність ефективно й компетентно проводити заняття різних видів у закладах вищої освіти, яка відсутня як в ОПП, так і в Стандарті вищої освіти спеціальності «Філологія», а також

доволі вільне формулювання практично всіх ПРН. Робоча програма виробничої практики на 3 семестр навчання за ОПП (2020), розрахована на решту 6 кредитів, відсутня. Ті ж зауваги стосуються й робочої програми переддипломної практики, представленої у табл.1. Більше того, вона не корелює за терміном проходження і кредитами з ОП (2020), а в попередній ОП (2019) такий вид практики відсутній, відповідно, відсутній у НП (2019) і в робочому навчальному плані 2 курсу на 2020-2021 н.р. Призначення наданої програми незрозуміле. Онлайн-зустрічі зі стейкхолдерами (здобувачами, випускниками, роботодавцями) в цілому переконали ЕГ у задоволеності компетентностями, набутими під час практичної підготовки. Водночас відмічаємо, що планування практичної підготовки здобувачів ОПП, розробка навчально-методичного забезпечення ОК 11, ОК 12 потребують виваженого й узгодженого підходу, а бази практик – розширення й урізноманітнення.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналіз змісту ОП «Філологія (слов'янські мови та літератури (переклад включно)), перша - російська» засвідчує, що програма спрямована на набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), які відповідають заявленим цілям. Робочі програми більшості дисциплін передбачають формування загальних компетентностей, покликаних розвинути навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність, вміння залагоджувати конфлікти. Під час навчання в дистанційному режимі особливої актуальності набуває вміння управляти своїм часом, розуміння важливості дедлайнів, креативність тощо. Під час експертизи ЕГ отримала докази щодо активного формування соціальних навичок і в позанавчальний час. Здобувачі ОП беруть участь у культурних і мистецьких проєктах, ініційованих студентським самоврядуванням, керівництвом університету та факультету української й іноземної філології та журналістики. В університеті працює Український культурний центр, метою якого є національне виховання молоді, художня рада, одним із завдань якої є підтримка та всебічна допомога обдарованій молоді. Під час зустрічі з представниками студентського самоврядування в ЕГ була можливість дізнатися про діяльність благодійних програм і волонтерських центрів, активними учасниками яких є здобувачі та викладачі ЗВО. Представник роботодавців Корольова І.В. у форматі-онлайн спілкування з ЕГ підтвердила задоволеність набутими випускниками ОП соціальними навичками, їхньою здатністю адаптуватися до критичних умов, умінням знаходити спільну мову з колегами, креативністю. Отже, зміст ОПП передбачає набуття студентами соціальних навичок.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Відповідний професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз ОП, навчального плану засвідчує, що обсяг фактичного навантаження здобувачів є оптимальним для досягнення ПРН і відповідає нормам, зафіксованим у Положенні про організацію освітнього процесу в ХДУ (<https://cutt.ly/igINENk>). Обсяг ОК становить у середньому від 3 до 5 кредитів, за винятком практик і виконання кваліфікаційної роботи. В ОП «Філологія (слов'янські мови та літератури (переклад включно)), перша - російська» частка самостійної роботи складає близько 2/3, що корелює з нормативними документами ЗВО, зокрема Положенням про організацію самостійної роботи студентів у Херсонському державному університеті (<https://cutt.ly/ggPENtp>). Аудиторне навантаження студента становить у середньому 4 години на день. У розкладі передбачені дні самостійної підготовки, вільні від аудиторних занять. Зазначені моменти свідчать на користь урахування інтересів студентів при визначенні співвідношення фактичного навантаження та обсягу окремих ОК за ОП. Водночас зауважимо, що в умовах дистанційного навчання частка самостійної роботи значно зросла, а чіткий механізм відслідковування фактичного навантаження студентів та обсягу самостійної роботи здобувачів вищої освіти ще не відпрацьований. Також залишається невирішеним питання фактичного аудиторного навантаження студента 1 курсу, який на момент проведення акредитаційної експертизи був єдиним здобувачем ОП на курсі.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Положення про організацію освітнього процесу в ХДУ (<https://cutt.ly/igINENk>) регулює використання елементів дуальної форми навчання в освітньому процесі ЗВО. Університет запроваджує елементи дуальної освіти для здобувачів усіх форм навчання, що передбачає навчання на робочому місці на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації обсягом від 25% до 60% загального обсягу освітньої програми на основі договору. Відомості про самооцінювання містять інформацію про виконання студенткою ОП Горбушиною Д.

обов'язків лаборанта кафедри слов'янської філології та світової літератури імені професора О. Мішукова, а студентки Нікішенко В. – провідного фахівця загального відділу ХДУ. Під час онлайн-зустрічі магістрантки підтвердили, що працюють у підрозділах ЗВО о другій половині дня, зазначивши, що це дає змогу практично застосовувати набуті під час навчання компетентності. Однак ні структура ОП, ні навчальний план не передбачають конкретних обсягів навчального навантаження (кредитів), які б забезпечувало навчання на робочому місці. У заліковій книжці Горбушиної Д. записи про дуальну форму здобуття освіти відсутні. Тому ЕГ вважає, що зазначені у відомостях про СО приклади не є свідченням імплементації дуальної форми освіти, адже визначити фактичний обсяг ОП, що здобувається на робочому місці, не видається можливим.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОПП враховує сучасні вимоги до нового покоління фахівців філологів-перекладачів, спрямована на формування інтегрованих знань і вмінь в галузі російського мовознавства і літературознавства, перекладознавства. ОП забезпечує належний рівень сформованості соціальних навичок здобувачів вищої освіти. Реалізація ОП передбачає високий рівень організації самостійної роботи за активної участі НПП та використанням матеріально-технічної бази університету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Помилки під час планування змісту ОК, логічних зв'язків між ними і послідовності вивчення. Невідповідності ФК і ПРН освітнім компонентам у матрицях. Суттєві помилки під час розробки робочих програм і силабусів окремих ОК. Звуження індивідуальної освітньої траєкторії студента через суттєве обмеження кількості ВК. Запропонована на ОП модель вибірковості не сприяє запровадженню міждисциплінарності в освітній процес. Відсутність баз практик за межами університету, фактична відсутність робочих програм практик, передбачених ОП. Рекомендуємо: вивірити структурно-логічну схему ОПП та порядок вивчення ОК; провести аналіз змісту ОК для обґрунтованого визначення компетентностей випускника, що формуються кожною дисципліною, та програмних результатів навчання; сприяти формуванню індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти через надання реальної можливості вибирати ОК з переліку основної та інших освітніх програм на всіх рівнях вищої освіти, що й декларує ЗВО в Положенні про порядок і умови обрання освітніх компонент/навчальних дисциплін за вибором здобувача вищої освіти у Херсонському державному університеті, збільшити перелік фахових ВК; розглянути можливість запровадити різні види практик, зокрема перекладацьку, та розширити й урізноманітнити бази практики шляхом тісної співпраці з роботодавцями.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Виявлені недоліки свідчать про неналежну увагу розробників до структури та змісту освітньої програми, послідовності вивчення дисциплін, що, в свою чергу, спричинило руйнування структурно-логічної схеми ОП, невідповідність ФК і ПРН запланованим ОК. Суттєві недоліки, на думку ЕГ, виявлені у запропонованій моделі вибірковості. За винятком однієї дисципліни, яку обирають з університетського переліку, індивідуальний вибір студента обмежується суворо регламентованим переліком фахових дисциплін, кількість яких лімітована. Такий підхід розробників ОПП ставить під сумнів реалізацію студентом права на вибір тих чи інших дисциплін. Значної уваги і доопрацювання потребує концепція практичної підготовки. Адже лише викладацька (асистентська) практика, запропонована на ОП, не може повністю сформувати ФК і забезпечити досягнення ПРН філолога-дослідника, перекладача, передбачені відповідним Стандартом. Відсутність баз практики за межами університету також не сприяє якісній практичній підготовці магістрів. На нашу думку, зазначені недоліки потребують ґрунтовного опрацювання, можуть бути усунуті в однорічний термін, що дає підстави визначити рівень відповідності Критерію 2 як рівень Е.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Коротка інформація про ОП, за якими здійснюється вступ на факультет української й іноземної філології та журналістики ХДУ, розміщена у публічному доступі на сторінці факультету (<https://cutt.ly/PgINlzh>). Правила прийому на навчання за ОПП «Філологія (слов'янські мови та літератури (переклад включно)), перша – російська» в Херсонському державному університеті регламентовано загальними Правилами прийому на навчання до ХДУ в 2020 році (затверджено протоколом вченої ради № 6 від 20.12.2019р.), які оприлюднені на офіційному сайті ЗВО (<https://cutt.ly/ggINl33>). У Додатку 5 вищезазначеного документу наводиться перелік спеціальностей для прийому на навчання осіб, які здобули ОКР молодшого спеціаліста, ступінь бакалавра, магістра, ОКР спеціаліста для здобуття ступеня магістра за спорідненою спеціальністю або іншою спеціальністю (<https://cutt.ly/kgINz3o>). За більш детальною інформацією з питань прийому на навчання можна звертатися на сторінку Приймальної комісії ХДУ (<https://cutt.ly/qgINxs9>). Під час ознайомлення з документами ЕГ переконалася, що Правила прийому на навчання до ХДУ у 2020 р. викладені чітко і зрозуміло, відповідають Умовам прийому, затвердженим наказом МОН України від 11.10.2019 № 1285, прозорі, не містять ознак дискримінації для потенційних вступників на навчання за цією ОПП.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Вступ на перший курс магістратури на навчання за ОПП «Філологія (слов'янські мови та літератури (переклад включно)), перша – російська» відбувається у формі складання ЄВІ з іноземної мови та фахового вступного іспиту, що передбачено Умовами прийому МОН та Правилами прийому на навчання до Херсонського державного університету в 2020 році. Вступники на основі диплому магістра/спеціаліста вступають до магістратури виключно за кошти фізичних осіб та можуть складати ЄВІ з іноземної мови або внутрішній вступний іспит з іноземної мови в ХДУ, про що повідомляється на сторінці Приймальної комісії (<https://cutt.ly/CgINxJa>). Програма вступного випробування з іноземної мови (англійської) для здобуття СВО «магістр» на основі здобутого СВО (за неспорідненим напрямом) для вступників на ОП, що акредитується, розміщена у вільному доступі на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/BgINckS>). Програма фахового вступного випробування з російської мови та літератури опублікована на сторінці кафедри слов'янської філології та світової літератури імені професора О. Мішукова (<https://cutt.ly/XgINc1z>). Зазначена програма містить перелік змістових модулів і тем із російської мови, російської літератури, на основі яких побудовані екзаменаційні питання, списки рекомендованої літератури та критерії оцінювання фахового вступного випробування. Організація та проведення фахових вступних випробувань відбувається відповідно до Положення про Приймальну комісію Херсонського державного університету (<https://cutt.ly/AgINvsd>). Отже, правила прийому на навчання враховують особливості реалізації ОПП, що акредитується, оскільки програма вступного фахового випробування має на меті перевірку та оцінку знань абітурієнта з дисциплін мовознавчого і літературознавчого циклів, рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У Херсонському державному університеті здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти, про що зазначено у Положенні про організацію освітнього процесу в ХДУ (<https://cutt.ly/igINENk>), зокрема п. 3.4.6 Положення чітко і зрозуміло описує процедуру перезарахування (трансферу) кредитів. Переведення студентів одного ЗВО до іншого ЗВО, однієї спеціальності (спеціалізації, ОП) на іншу в межах однієї галузі знань, однієї форми навчання на іншу в межах спеціальності, одного джерела фінансування на інше в межах освітньої програми регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в ХДУ (Розділ 5). Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Херсонського державного університету (<https://cutt.ly/sgINvQd>) регламентує діяльність ЗВО щодо організації академічної мобільності учасників освітнього процесу і встановлює загальний порядок організації різних програм академічної мобільності на території України та за її межами. Процедура визнання та перезарахування результатів навчання, отриманих у ЗВО-партнері, окреслена у п. 5 Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Херсонського державного університету. Зазначені документи доступні для всіх учасників освітнього процесу на сайті ЗВО. Під час спілкування з фокус-групою здобувачів ЕГ з'ясувала, що вони знають про можливості академічної мобільності, які надаються в ЗВО, знають, де шукати відповідну інформацію, але конкретні програми, що корелюють з їхньою ОП, не вивчали. Приклади реалізації права на академічну мобільність на ОПП «Філологія (слов'янські мови та літератури (переклад включно)), перша – російська» відсутні. В.о. керівника Відділу міжнародних ініціатив та проєктної діяльності Ревенко Є.С. підтвердила відсутність практики участі здобувачів цієї ОП в програмах академічної мобільності, зазначивши, що керівництвом відділу ця ситуація проаналізована і спеціальні програми передбачені у проєкті нової угоди з Шуменським університетом «Єпископ Костянтин Преславський» (Болгарія), підписання і реалізація якої відтерміновані через карантинні обмеження.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час

реалізації освітньої програми.

У Херсонському державному університеті визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулює Порядок Херсонського державного університету про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті (<https://cutt.ly/ygINb2L>), розміщений на офіційному сайті ЗВО. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній/інформальній освіті, поширюється лише на обов'язкові компоненти ОП циклів загальної та професійної підготовки. Університет залишає за собою право на визнання окремих тем (розділів) за освітніми компонентами ОП з урахуванням результатів неформальної/інформальної освіти короткотривалого періоду, отриманих упродовж навчального семестру. ЗВО може визнати до 10% від загального обсягу кредитів, передбачених ОП. Для другого (магістерського) рівня рекомендується не більше 3 кредитів у межах навчального семестру. Процедура визнання результатів, здобутих у неформальній та інформальній освіті, передбачає формування предметної комісії, яка визначає можливість визнання результатів навчання. Спількування з представниками студентства (Горбушина Д.) запевнило ЕГ, що здобувачам загалом зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Відсутність практики застосування цих правил частково пояснюється об'єктивними причинами: чинний Порядок був затверджений 04.03.2020 (наказ № 247-Д), але суворі карантинні обмеження весни 2020 року ускладнили його реалізацію. Визнання результатів проводиться у семестрі, що передує семестру, у якому згідно з навчальним (робочим) планом ОП передбачено вивчення певної ОК. Робочий навчальний план здобувачів 2 курсу передбачає у 3 семестрі лише виробничу практику, а здобувач 1 курсу ще об'єктивно не мав такої можливості. Отже зробити висновок про дотримання чітко регламентованих правил визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, немає змоги, оскільки за ОПП такі практики відсутні.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання за ОПП є чіткими, зрозумілими й загальнодоступними, не містять дискримінаційних положень, певною мірою враховують особливості програми. Ґрунтова нормативна база ЗВО, що уможлиблює визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, а також у неформальній/інформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутність практики визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти та у неформальній освіті здобувачами ОПП «Філологія (слов'янські мови та літератури (переклад включно)), перша – російська». Експертна група рекомендує активніше заохочувати здобувачів вищої освіти до реалізації права на визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, неформальній та інформальній освіті.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Загалом ОП відповідає Критерію 3, проте простежуються несуттєві недоліки, які можна усунути у процесі подальшої реалізації ОП, тому Критерій 3 оцінюємо як такий, що має рівень відповідності В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Аналіз робочих програм, силабусів і матриці відповідності показав, що методи навчання і викладання відповідають ПРН і компетентностям, визначеним в ОП. Серед методів переважають пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково пошуковий, метод проблемного викладу, дослідницький, інтерактивний. Серед новітніх практик - метод стимулювання й мотивації навчання (аналіз життєвих ситуацій, дискусії, створення ситуації успіху), який використовується у курсі «Методики викладання фахових дисциплін у ЗВО». У Положенні про організацію освітнього процесу в ХДУ (<https://cutt.ly/HgO7zMo>) перелічено форми навчання та викладання: очна, заочна,

дистанційна, мережева, змішана, елементи дуальної освіти; здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання, отриманих в ін. ЗВО або в ХДУ в попередні періоди за цією ж або іншою освітньою програмою, однак під час зустрічей із фокус-групами прикладів перезарахування результатів навчання не названо. Регулярно відбувається анкетування студентів щодо якості освітнього процесу (<https://cutt.ly/vgPlw6G>). Здобувачі підтвердили, що електронне анкетування проведено у січні та червні 2020 р. В.Бурова зазначила, що опитування включає такі питання: чи зрозумілий матеріал, чи достатньо літератури, чи цікавий матеріал, чи треба якісь теми розширити. Також вона додала, що викладачі в кінці курсу пропонують висловити свої побажання, пропозиції щодо покращення дисциплін. В.Ковнір повідомила, що в опитуваннях можна було описувати як переваги, так і недоліки занять і що особисто для неї у пропонованих курсах вистачало і лекційних, і практичних занять. Позицію здобувачів щодо форм і методів навчання враховують, залучаючи їх до обговорення ОП на засіданні кафедри. Так, кафедра надала членам ЕГ протоколи засідань, зокрема протокол № 10 від 12.05.2020 р. щодо затвердження змін в ОП. Серед іншого у протоколі зазначено, що до дисциплін ОП введено курс «Інформаційні технології в лінгвістичних дослідженнях» як вибіркочу дисципліну за пропозицією випускниці ОП К.Васильєвої. Магістрантку Д.Горбушину введено до складу робочої групи, котра займається розробкою освітньої програми, однак особистих пропозицій вона ще не вносила, але зазначила, що випускники кафедри надсилали свої побажання на пошту кафедри. Студентоцентричний підхід виявляється зокрема в можливості самостійно обирати тему кваліфікаційної роботи, узгоджуючи її з науковим керівником. Так, А.Коршманок повідомила, що висловила побажання продовжувати проблематику своєї бакалаврської роботи, яку писала в іншого керівника, а проф. Г.О. Михайловська цілком підтримала її. На 1 курсі магістратури за ОП навчається лише 1 студент, О.Ахмедов (але гарант повідомила, що додатково зараховано ще 1 студента), і він розповів, що відвідує заняття разом з іншими групами на потокових курсах, а за дисциплінами спеціалізації навчається лише у формі консультацій із викладачами. На думку ЕГ, варто удосконалити форми й методи роботи у малокомплектних групах.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

На сайті кафедри представлено робочі програми і силабуси обов'язкових і вибіркових дисциплін (<https://cutt.ly/sgO6KbT>), з якими здобувачі можуть ознайомитися в будь-який зручний час, а також оприлюднено презентації вибіркових дисциплін, за якими студенти можуть з'ясувати для себе обсяг курсу, методи, зміст, програмні результати навчання тощо (<https://cutt.ly/rgPcvDo>). Під час зустрічей з ЕГ студенти підтвердили, що викладачі надають усю необхідну інформацію на початку вивчення кожного окремого курсу. Перешкод для отримання згадуваної інформації немає, вона вичерпна, доступна та зрозуміла.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Аналіз відомостей про самооцінювання, спілкування з фокус-групами засвідчують наявність практики поєднання навчання та досліджень під час реалізації ОП, що акредитується. Під час навчання студенти виконують з окремих дисциплін ОП реферативні («Новітні досягнення з фахових дисциплін», «Актуальні проблеми розвитку російської мови») або проєктні («Сучасна російська література», «Методика викладання фахових дисциплін у закладі вищої освіти») дослідження. Студенти виконують і захищають кваліфікаційну роботу, що є підсумком усієї науково-дослідної роботи. Вони мають право обирати теми кваліфікаційних робіт, іноді тема є поглибленим дослідженням проблеми, до якої студент звертався під час написання курсової чи бакалаврської роботи, про що повідомили учасники фокус-груп. Темарій кваліфікаційних робіт на 2020-2021 н.р. містить низку тем, що потребують вивчення найновіших теоретичних наукових джерел та аналізу актуальних фактичних матеріалів. Проте, на думку ЕГ, варто збільшити масову частку таких тем у загальному переліку. Здобувачі ОП залучені до роботи студентського наукового об'єднання «Актуальні проблеми слов'янської філології» (керівник - проф. Михайловська Г.О.). Результати власних наукових досліджень публікуються у науковій збірці університету («Студентські наукові студії» (<https://cutt.ly/ogPOxDx>), інших ЗВО, під час очної та заочної участі в науково-практичних конференціях ЗВО України. Здобувачі ОП (починаючи з першого курсу) є активними учасниками студентської щорічної регіональної конференції «До джерел слов'янської мовної культури». Отже, можемо стверджувати, що ЗВО в цілому забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП, що відповідає цілям ОП та дозволяє студентам отримати підґрунтя для можливої наукової діяльності в майбутньому.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Аналіз робочих програм і силабусів показав, що викладачі ОП залучають до своїх курсів новітні методики викладання, сучасні наукові дослідження вітчизняних і закордонних лінгвістів і літературознавців, про що свідчать нові джерела у списку літератури, нові, по-сучасному сформульовані теми окремих дисциплін (<https://cutt.ly/sgO6KbT>). У курсі «Методика викладання фахових дисциплін у закладі вищої освіти», зорієнтованому на викладання англійської мови у ЗВО (хоча випускників ОП не готують бути викладачами англійської мови), представлено інтерактивні технології навчання, використання системи електронного навчання

Moodle при вивченні іноземної мови, інноваційні вправи з мнемотехніки, у тому числі позаконтекстні вправи, принципи складання та методи роботи з мнемічними віршами тощо відповідно до сучасних світових методичних розробок. У силабусі курсу «Актуальні проблеми розвитку російської мови» враховано сучасні підходи до вивчення мови, зокрема лінгвістичне прогнозування, акцентується на напрямках еволюції морфологічної будови сучасної російської мови тощо з залученням наукових напрацювань останніх років. Але ЕГ відмічає, що не в усіх курсах засвідчене оновлення змісту освіти на основі сучасних практик. Так, у силабусі курсу «Новітні досягнення з фахових дисциплін» переважно розглядаються питання, знайомі студентам із бакалаврських курсів вступу до мовознавства, загального мовознавства тощо. Надто багато уваги приділено питанням виникнення і становлення, а не сучасного стану (що суперечить назві курсу) когнітології, психолінгвістики, лінгвокультурології; висвітленню наукових поглядів учених XIX – XX ст., у той час як лише одну тему присвячено психолінгвістиці у XXI ст., тому вважаємо, що зміст курсу потребує оновлення, оскільки здобувачам освіти важливо знати перспективні напрямки сучасної науки, а не зосереджуватися на історії окремих її напрямків.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У документах ХДУ задекларовано широкі можливості інтернаціоналізації діяльності. Так, університет має договори про міжнародне співробітництво з 29 закордонними ЗВО, про що свідчить інформація на сайті: <https://cutt.ly/VgPUyDW>. Відділ міжнародних зв'язків університету регулярно проводить заходи з інформування здобувачів вищої освіти та викладачів щодо можливостей закордонного навчання і стажування. Здобувачі мають можливість одержувати подвійні дипломи та слухати окремі курси в закордонних ЗВО. Однак, як видно з таблиці 2 «Зведена інформація про викладачів ОП» у відомостях про самооцінювання ОП, викладачі акредитованої ОП рідко беруть участь у закордонних наукових конференціях, різноманітних програмах академічної мобільності. Так, там зазначено лише про участь у науковій конференції та публікацію статті доц. І.Є. Поліщук (Каунас, Литва – ЗВО-партнер). Члени ЕГ побачили у відомостях про самооцінювання ОП досить незначну кількість закордонних публікацій (проф. Л.А.Пермінова має 4 статті, індексовані в базі Scopus, доц. А.А.Висоцький і доц. О.Г.Штепенко – по три спільні статті в українсько-польському збірнику наукових праць). Про публікації чи стажування здобувачів освіти інформація відсутня, зустрічі з фокус-групами теж не підтвердили конкретних фактів. Лише троє викладачів перебували на закордонному стажуванні (Австрія): гарант ОП проф. Тропіна Н.П. (2017 р.), доц. Поторій Н.В. (2015 р.), доц. Романова Н.В. (2017 р.). Безумовно, цього мало для констатації факту про інтернаціоналізацію діяльності. Під час онлайн-зустрічей ЕГ з фокус-групами помічник декана з міжнародних зв'язків доц. Я.М.Присянникова повідомила, що факультет активно займається пошуком і розробкою програм академічної мобільності гуманітарного спрямування для залучення магістрів-філологів до міжнародних програм. Однак конкретних фактів реалізації названо не було; здобувачі (Олена Городцова) висловили побажання розширити інтернаціоналізацію, наприклад, оприлюднювати більше запрошень на міжнародні конференції, пов'язані зі спеціалізацією. Кафедра активно взаємодіє з Поморською академією в м. Слупськ (Польща), з якою 01.04.15 р. укладено угоду про подвійне дипломування. Оскільки однією з вибірових дисциплін бакалаврської програми була польська мова, здобувачі хочуть бачити її серед обов'язкових ОК ОП магістерського рівня. Однак на сайті факультету наявна інформація про активну співпрацю з академією лише на рівні бакалаврату (2018 р., і лише за спеціальностями германістика та полоністика) (<https://cutt.ly/ogXFKNk>). Отже, можемо зробити висновок про те, що належні умови для реалізації потенціалу ОПП в контексті інтернаціоналізації діяльності ЗВО ще не забезпечено в повному обсязі.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Аналіз робочих програм, силабусів і матриці відповідності показав, що методи навчання і викладання відповідають програмним результатам навчання і компетентностям, визначеним в ОП. Загалом зміст ОК оновлюється з урахуванням сучасних вимог до викладання. Регулярно відбувається анкетування студентів щодо якості освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Викладачі і здобувачі ОП не беруть участь в активностях, пов'язаних з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО. Рекомендуємо активніше залучати НПП і здобувачів ОП до участі у програмах міжнародної академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітня програма загалом відповідає визначеному критерію, а зауваження та побажання ЕГ легко усунути, продовжуючи реалізацію потенціалу ОПП в контексті інтернаціоналізації діяльності ЗВО.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти регламентуються Положення про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/HgO7zMo>) та Порядком оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, у якому визначено накопичувальну систему оцінювання для освітніх компонент (<https://cutt.ly/3gVgWcl>). Зокрема Порядок містить різні шкали оцінювання результатів навчання для навчальних дисциплін, формою підсумкового контролю для яких є екзамен і залік (диференційований залік). Передбачено, що за обов'язкові види навчальної діяльності з ОК, підсумковою формою контролю якої є залік, здобувач може отримати 100 балів. Натомість у силабусі дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» бали розподіляються наступним чином: 70 (за змістові модулі) і 30 (залік), що не відповідає вищезазначеному Порядку. У силабусі ОК «Теорія літератури» вказано: «Вивчення дисципліни «Історія світової літератури (XX ст.)» закінчується іспитом». Відмічаємо невідповідність у назві курсу та формі контролю (формою підсумкового контролю за ОП є диференційований залік). У розподілі балів за змістовими модулями викладач на залік визначив максимально 40 балів, хоча за Порядком студент набирає максимум 100 балів упродовж семестру. У силабусі «Філософія та методологія науки» подано вимоги і до заочної форми навчання, якої ОП не передбачає; за ОП формою підсумкового контролю є диференційований залік, а в силабусі розписано критерії для оцінювання від 1 до 40 балів на іспиті. Для дисциплін, формою семестрового контролю яких є екзамен, Порядок передбачає 60 балів за поточне оцінювання (разом) і 40 балів за підсумковий контроль (іспит). У силабусі «Сучасна російська література» за шкалою від 1 до 100 оцінюється кожен вид роботи студента: доповідь, конспект, письмова контрольна робота тощо. Модуль 2 викладач пропонує оцінити за шкалою «25 / 450 – 500 балів». І за підсумковою формою контролю також передбачено 100 балів. Також члени ЕГ встановили, що в силабусах навчальних дисциплін критерії оцінювання окремих видів робіт висвітлено нерівнозначно. Так, у курсі «Актуальні проблеми сучасного перекладознавства» детально розписано такі критерії щодо кожного виду робіт, тоді як у курсі «Теорія літератури» - лише узагальнено. Рекомендуємо кафедрі виробити єдину систему критеріїв оцінювання. Критерії оцінювання для кожного виду діяльності (робіт) розробляє викладач, погоджує гарант ОП, затверджує кафедра, відображає робоча програма, силабус освітньої компоненти/навчальної дисципліни чи практики, методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт тощо. Критерії оцінювання доводяться до відома здобувачів на початку вивчення дисципліни та оприлюднюються на вебсторінці кафедри. Під час зустрічі ЕГ зі здобувачами було зазначено, що викладачі вчасно інформують студентів про форми контрольних заходів, що в межах ОП не виникало труднощів із розумінням форм і критеріїв оцінювання, що студентів влаштовує накопичувальна система балів та формування підсумкової оцінки.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Формою атестації здобувачів даної ОП, визначеною Стандартом вищої освіти для здобувачів ступеня «магістр» спеціальності 035 «Філологія» (затвердженим наказом МОН України № 871 від 20.06.2019), є захист кваліфікаційної роботи (після повного виконання навчального плану за ОП), який відбувається прилюдно, відкрито і гласно. Призначення голів екзаменаційних комісій відповідної ОП, порядок її створення, вимоги щодо кількісного та якісного складу, графік роботи, вимоги до звітної документації визначені Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти в ХДУ (наказ ХДУ від 01.11.2019 № 878-Д) (Додаток 19) (<https://cutt.ly/3gObgaY>). Обов'язковою передумовою для захисту є перевірка кваліфікаційної роботи на антиплагіат за системою UNICHECK. ЕГ опрацювала відповідні документи і встановила, що вони цілком відповідають Стандартові вищої освіти.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів визначено Положенням про організацію освітнього процесу в ХДУ (<https://cutt.ly/HgO7zMo>). Окрім того, кожна робоча програма чи силабус містять інформацію про ці правила. За Положенням брати участь чи бути присутнім на екзамені, крім студента та екзаменатора, можуть гарант освітньої програми, завідувач кафедри, декан факультету, члени ректорату. На зустрічі з викладачами ОП було зазначено, що іспит приймає один викладач, про практику присутності інших колег на іспитах не згадували. Магістрантка В.Бурова повідомила, що в університеті є «скринька довіри», в яку учасники освітнього процесу можуть анонімно надавати у письмовому вигляді інформацію щодо оскарження результатів контрольних заходів, порушень академічної доброчесності тощо до деканату та ректорату, якщо раптом хтось боїться озвучити проблему публічно. У відомостях про самооцінювання та під час зустрічей зі здобувачами та викладачами члени ЕГ не виявили випадків конфлікту інтересів та оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності у ЗВО представлено на високому рівні. Відповідні документи доступні на сайті ХДУ окремим розділом: <https://cutt.ly/hgPwDL8>. Положення про академічну доброчесність затверджено Наказом ХДУ від 02.02.2018 № 76-Д (<https://cutt.ly/ZgPq05f>). Кожен здобувач освіти та науково-педагогічний працівник підписує Кодекс академічної доброчесності, у якому задекларовано особисті зобов'язання та засвідчено усвідомлення відповідальності за недотримання окремих положень Кодексу. Усі кваліфікаційні роботи проходять безоплатну перевірку на наявність плагіату за системою UNICHECK. Підписуючи Кодекс академічної доброчесності науково-педагогічного працівника ХДУ, викладачі зобов'язуються надавати згоду на безпосередню перевірку власних наукових, навчальних, навчально-методичних робіт на ознаки наявності плагіату, контролювати дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти тощо. В університеті функціонує Комісія з питань академічної доброчесності ХДУ. Під час зустрічей зі здобувачами вищої освіти, викладачами ОП та адміністрацією ЗВО експерти переконалися, що стандарти та процедура дотримання академічної доброчесності відомі кожному, на початку кожного курсу та перед контрольними заходами викладачі звертають на це увагу студентів, здобувачі освіти усвідомлюють свою відповідальність за дотримання норм Кодексу. Так, Д.Горбушина зауважила, що під час вступу до магістратури кожен підписував Кодекс академічної доброчесності і «ми вже не бачимо сенсу порушувати академічну доброчесність, так як ми вже майже кваліфіковані спеціалісти, цей рівень нам навіть не дозволяє це робити». Члени ЕГ помітили, що в силабусах питання політики курсу в цілому та академічної доброчесності зокрема висвітлено не повністю, зокрема не завжди чітко прописано процедури притягнення учасників освітнього процесу до відповідальності. Напр., у «Практичному курсі другої іноземної мови і перекладу»: неприпустимість академічного плагіату; творчі письмові роботи мають відповідати вимогам щодо рівня їхньої унікальності; списування й несанкціоноване використання допоміжних засобів (підручника, словника, інтернет-ресурсів) під час виконання контрольних робіт заборонено; у «Порівняльно-історичному і типологічному мовознавстві»: при підготовці матеріалів до семінарського заняття (виступ з доповіддю, презентація, письмове завдання) слід дотримуватися правил академічної доброчесності, порушення яких вплине на підсумкову оцінку. Тому будьте уважні і відповідальні за свої дії». У ряді силабусів політику курсу представлено абсолютно ідентично шляхом посилання на відповідні Положення без конкретизації («Актуальні проблеми розвитку російської мови», «Актуальні проблеми сучасного перекладознавства» та ін.).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Кожен учасник освітнього процесу підписує Кодекс академічної доброчесності, у якому задекларовано особисті зобов'язання та засвідчено усвідомлення відповідальності за недотримання окремих положень Кодексу. Усі кваліфікаційні роботи проходять безоплатну перевірку на антиплагіат за системою UNICHECK. Існує «скринька довіри», до якої можна подавати інформацію про порушення чи конфліктні ситуації анонімно.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

У силабусах ряду навчальних дисциплін наявні істотні невідповідності щодо форм контролю (залік чи іспит) та критеріїв оцінювання. Рекомендуємо привести критерії оцінювання у відповідність до чинного Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, виробити єдину систему запровадження та висвітлення в силабусах критеріїв оцінювання щодо різних видів роботи студентів; продовжувати роботу з формування культури академічної доброчесності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОП загалом відповідає Критерію 5 з недоліками, які можна легко усунути, що дає можливість оцінити Критерій як такий, що має рівень відповідності В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЗВО забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання, керуючись кадровою політикою, сформульованою в Положенні про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у Херсонському державному університеті (<https://cutt.ly/9gORp47>) . Гарантом ОП є д.філол.н., проф. кафедри слов'янської філології та світової літератури імені проф. О.Мішукова Тропіна Ніна Павлівна, фахівець із великим стажем і досвідом роботи. Відповідно до Таблиці 2 (зведена інформація про викладачів), освітню програму забезпечують 10 викладачів, із них 4 доктори наук, 6 кандидатів наук, усі вони перебувають на посадах професора (5 осіб) чи доцента (5 осіб), вчене звання професора мають 3 особи, доцента – 6 осіб, без вченого звання – 1 особа (Колкунова В.В.). Стаж роботи за фахом – від 18 (Колкунова В.В.) до 44 років (Михайловська Г.О.). 9 викладачів працюють за основним місцем роботи, 1 – за сумісництвом (Штепенко О.Г.). Підготовку фахівців із російської мови та перекладу університет здійснює від самого початку свого заснування (1917 р.), а отже, кафедра має потужну наукову базу та традицію. За цей час при кафедрі функціонували наукові школи проф. Ковальова В.П., проф. Голобородько Є.П., проф.Тропіної Н.П., проф. Михайловської Г.О. Експертна група встановила, що академічна та/або професійна кваліфікація науково-педагогічних працівників цілком відповідає колу навчальних дисциплін, які вони викладають. Викладачі мають відповідну освіту, учені ступені та звання, працюють над науковими темами і проблемами, які відповідають завданням і цілям ОП, входять до складу спеціалізованих учених рад із фаху (проф. Тропіна Н.П., проф. Михайловська Г.О.), а також до складу Всеукраїнських та регіональних конкурсів студентської молоді з фаху (Тропіна Н.П., Поліщук І.Є.), є редакторами збірників наукових праць (Пермінова Л.А., «Педагогічні науки»), керують науково-дослідними темами (Кіщенко Ю.В., «Вплив лінгвальних та екстралінгвальних чинників на формування фахівця з іноземних мов у сучасному мультикультурному просторі»; Поліщук І.Є., «Філософсько-методологічна підготовка магістрів та докторів філософії PhD в умовах реформування вищої освіти») тощо.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Ректор ХДУ проф. О.В.Співаковський на зустрічі з ЕГ зазначив, що конкурсний добір викладацького складу є відкритим, прозорим, важливу роль у процесі відіграє рейтингування. Функціонує Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у Херсонському державному університеті (наказ ректора від 28.12.2019 року №1142-Д), відповідно до якого конкурсний відбір проводиться на засадах відкритості, гласності, законності, рівності прав членів конкурсної комісії, колегіальності прийняття рішень конкурсною комісією, незалежності, об'єктивності та обґрунтованості рішень конкурсної комісії, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад науково-педагогічних працівників. Експертна група не встановила випадків порушень Положення.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час планованої зустрічі з роботодавцями виявилось, що експерти спілкувалися не з реальними роботодавцями, а з авторами рецензій на ОП (зокрема, Є.П.Голобородько та О.А.Войцева сказали, що вони не можуть запропонувати випускникам ОП робочі місця у своїх закладах, можуть лише проконсультувати, порадити). Представник Херсонського обласного академічного музично-драматичного театру ім.М.Куліша Корольова І.В. розповіла про роботу випускниці ХДУ Катерини Васильєвої в літературному відділі театру, про досвід спілкування з іншими магістрантами кафедри під час практики. На жаль, театр не може запропонувати робочі місця випускникам, але активно запрошує магістрантів, випускників для перекладу окремих вистав, цілком задоволений рівнем підготовки випускників і співпрацею з кафедрою загалом. Окрім того, магістранти ОП активно співпрацюють із бібліотеками як філологи; співробітники бібліотек самі є випускниками ХДУ. Однак питання працевлаштування, за словами роботодавців, є болючим через низьку оплату.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків та експертів галузі можна вважати звичною практикою. Наприклад, д.пед.н. Є.П.Голобородько ще в 2019 р. брала участь в обговоренні проєкту програми, у березні 2020 р. – у роботі Круглого столу, де нову ОП обговорювали з магістрантами. Щодо аудиторних занять, то експертам відомо лише про 2 конкретні випадки (осінь 2020 р.), це вказано у відомостях про самооцінювання і про це говорили магістранти ОП, але обидві лекції (Є.П.Голобородько та Ю.І.Беляєва) було прочитано в межах фахових компетентностей здобувачів, вони цілком відповідають вимогам ОП. О.А.Войцева (д.філ.н., проф., завідувач кафедри загального та слов'янського мовознавства Одеського нац.ун-ту ім. І.І.Мечникова розповіла про практику взаємного рецензування кваліфікаційних робіт, методичних праць. Однак представники роботодавців не залучені активно до освітнього процесу, до аудиторних занять.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійному розвитку викладачів сприяє насамперед система стажування, що здійснюється відповідно до Положення про підвищення кваліфікації (<https://cutt.ly/kgOm1Im>), у якому сказано, що формами підвищення кваліфікації є інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева), дуальна, на робочому місці, на виробництві тощо, а основними видами підвищення кваліфікації є навчання за програмою підвищення кваліфікації; стажування; участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо. Викладачі ОП переважно перебувають на стажуванні в українських установах. Хоча відділ міжнародних ініціатив та проєктної діяльності ХДУ надає достатньо інформації щодо співпраці з зарубіжними ЗВО, але така співпраця не є регулярною і не охоплює велику кількість викладачів. Так, на стажуванні в Австрії перебували: гарант ОП проф. Тропіна Н.П. (2017 р.), доц. Поторій Н.В. (2015 р.), доц. Романова Н.В. (2017 р.), інформації щодо інших закордонних стажувань експерти не одержали. ЗВО надає можливості викладачам за потреби здобувати другу вищу освіту у Центрі післядипломної освіти ХДУ. Цим правом скористалися викладачі ОП доц. Гладкова Р.Я., доц. Резніченко Н.О.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У ХДУ діє Положення про систему рейтингового оцінювання (<https://cutt.ly/zgOnh4>). За словами ректора, офіційна система працює вже рік, а понад 5 років рейтингування здійснюється на підставі близько 80 показників (у самому Положенні виокремлено критерії рейтингування для НПП, кафедр і факультетів). Рейтинг формується упродовж 3 календарних років. Відповідно до показників, викладачі можуть одержувати подяки, преміювання, цінні подарунки, Почесні грамоти, відзнаки МОН України тощо. Під час онлайн зустрічі експерти могли бачити ряд грамот, якими відзначено найкращих викладачів кафедри; гарант програми Тропіна Н.П. повідомила, що її нагороджено нагрудним знаком «Відмінник освіти». Проф. Тропіна Н.П. має також звання «Почесний професор університету», а проф. Михайловська Г.О. – звання «Почесний доктор наук університету» (<https://cutt.ly/sgJ9FQu>). Неодноразово було наголошено, що за публікації в наукових виданнях категорії В та за рейтингуванням викладачі одержують премії. Однак під час спілкування з представником відділу кадрів (Кудас Н.А.) експертам не було надано конкретної інформації про матеріальне заохочення викладачів ОП за 2019-2020 н.р. Підсумковий рейтинг кафедр представлено в таблиці: <https://cutt.ly/YgOmO5s>; на сайті ХДУ наявні також таблиці рейтингування факультетів, професорів, цитованості, публікаційної активності тощо, що свідчить про тривалу й активну практику рейтингування у ЗВО.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Викладацький склад ОП забезпечує високий рівень фахової підготовки магістрантів. Викладачів обирають прозоро, відкрито, законно, з урахуванням рейтингів. Рейтингова система НПП, кафедр, факультетів у ХДУ – одна із сильних сторін ЗВО, вона є стимулом до вдосконалення професійної майстерності, наукової діяльності. Викладачі мають широкі можливості для підвищення кваліфікації. Представники академічної спільноти активно співпрацюють із кафедрою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Зустрічі з фокус-групами показали, що в межах ОП слабкою ланкою є залучення роботодавців, ЕГ рекомендує посилити налагодження взаємодії з потенційними роботодавцями, розглянути можливість співпраці з експертами

галузі і професіоналами-практиками для проведення теоретичних і практичних занять на постійній основі.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

У цілому ОП задовольняє критерії відповідності, проте має певні недоліки, які можна усунути, тому ЕГ оцінює Критерій 6 на рівень В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Огляд матеріально-технічної бази та навчально-методичного забезпечення Херсонського державного університету дає змогу стверджувати, що загалом створені всі умови для забезпечення навчального процесу за цією ОП. Відео- та фотоматеріали, надані ЗВО, та проведена онлайн екскурсія дали змогу пересвідчитися в наявності аудиторій із мультимедійним обладнанням, комп'ютерних класів, лінгафонного кабінету. Навчально-методичне забезпечення ОП розробляється відповідно до Положення про навчально-методичний комплекс дисциплін кафедри Херсонського державного університету (<https://cutt.ly/pgAhihK>). Практично всі необхідні складники, визначені цим нормативним документом (п. 5.3), розміщені на сайті кафедри у розділі «Матеріали на допомогу студенту» (<https://cutt.ly/TgAhncE>). Для досягнення цілей ОП студенти мають доступ до Наукової бібліотеки. Фонд бібліотеки містить достатню кількість навчальної, довідкової та наукової літератури, також наявні фахові періодичні видання. За потреби студенти мають доступ до читальних залів, комп'ютерної техніки, коворкінг зон. У навчальному корпусі №5 працює кафедерій «Універ». Університет створює умови для проведення активного дозвілля студентів. Під час онлайн екскурсії ЕГ мала змогу побачити сучасні спортивні майданчики, критий басейн. Здобувачі вищої освіти підтвердили, що вони користуються можливістю безкоштовно займатися плаванням, що зафіксовано в розкладі навчальних занять. Гуртожитки знаходяться поруч із навчальними корпусами університету. Інформація, що стосується студентського містечка ХДУ, вільних місць у гуртожитках, процедури поселення, розміщена у відкритому доступі на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/9gAjFEem>). Позитивним є висвітлення на сайті результатів опитування здобувачів щодо умов проживання у гуртожитках.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Аналіз інформації, поданої у відомостях про самооцінювання та отриманої під час спілкування з фокус-групами, дозволив встановити, що викладачі та здобувачі мають безкоштовний доступ до необхідних освітніх ресурсів, а саме: доступ до ресурсів бібліотеки, профільної літератури, яка знаходиться у тематичних аудиторіях та на кафедрі; електронного репозитарію (eKhSUIR:<http://ekhssuir.kspu.edu/>); НБД Scopus, Web of Science, Springer Nature; мережі Інтернет та Wi-Fi. Здобувачі вищої освіти цієї ОП мають можливість здійснити безоплатну перевірку своєї кваліфікаційної роботи на плагіат. Кожен студент має доступ до електронного кабінету на платформі Moodle та корпоративну пошту.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

ЕГ, ознайомившись з відомостями про самооцінювання, відвідавши онлайн екскурсію та поспілкувавшись із фокус-групами, встановила, що освітнє середовище є безпечним для здобувачів вищої освіти, які навчаються за цією ОП. В університеті працює амбулаторія КНП "ХМКЛ ім. Є.Є.Карабелеша" (розташована в гуртожитку № 3), яка за потреби надає безоплатну первинну медичну допомогу учасникам освітнього процесу. На вході в навчальний корпус №5 чергова перевіряє температуру безконтактним термометром. На інформаційних дошках закріплені правила дотримання карантину та нагадування про важливість носіння масок у навчальному корпусі. В аудиторіях наявні вогнегасники, у корпусі розміщені схеми евакуації на випадок надзвичайних ситуацій. У ЗВО функціонує спортивний клуб, який сприяє заохоченню студентів відвідувати спортивні секції та пропагує здоровий спосіб життя. Учасники різних фокус-груп (НПП, адміністративний персонал, здобувачі) під час спілкування з ЕГ

заснадали, що мають можливість відпочивати на узбережжі Чорного моря у СОР "Буревісник", який є відокремленим підрозділом ХДУ. Для студентів улітку на базі табору організуються мовні школи. Органи студентського самоврядування Херсонського державного університету активно працюють на всіх рівнях. Їхня діяльність спрямована на організацію освітніх, розважальних та соціальних заходів. Події студентського життя висвітлюються на таких соціальних платформах, як Instagram (<https://tinyurl.com/ybmjenmu>) та Facebook (<https://tinyurl.com/yu8q8pdn>). Також на факультеті створений вокально колектив та функціонує студія сучасного танцю. Щорічно в університеті проходить фестиваль мистецтв "Молода хвиля", який є культурною подією на регіональному рівні. На базі університету діє волонтерський центр «Власний вибір», діяльність якого спрямовано на організацію благодійних акцій задля допомоги тим, хто цього потребує. Серед здобувачів регулярно проводяться опитування щодо їхніх інтересів та потреб. Керівництво університету враховує результати опитування при відокремленні освітнього середовища для студентів. Студентка ІІ курсу Дар'я Горбушина під час фокус-групи зазначила, що за результатами опитування 2019 р. найактуальнішою пропозицією від студентства було розширення покриття зон Wi-Fi, внаслідок цього було створено додаткове покриття зон Wi-Fi у навчальному корпусі №5. За потреби університет забезпечує студентів гуртожитками, у яких, за словами здобувачів вищої освіти цієї ОП, комфортні умови проживання. Студент першого курсу Ахмедов О. підтвердив, що проблем із поселенням у гуртожиток у нього не було. Під час фокус-груп зі здобувачами та випускниками ЕГ переконалася, що між здобувачами та викладачами панує взаєморозуміння та взаємоповага.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Результати опитування фокус-груп дають змогу стверджувати, що університет забезпечує на належному рівні освітню, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів цієї ОП. Деканат факультету реагує на групові та індивідуальні запити щодо організації освітнього процесу. Також відбувається тісна співпраця з органами студентського самоврядування та кураторами груп. Інформаційна підтримка здійснюється за допомогою багатьох платформ, серед яких сайт Херсонського державного університету (<https://tinyurl.com/yxerpgyn>); сайт факультету (<https://tinyurl.com/yuj3khue>); студентський Телеграм-канал «KSU Talks» (<https://t.me/ksutalks>); У ХДУ діє юридична клініка (<https://tinyurl.com/y6djb28>), яка надає безкоштовну консультаційну допомогу здобувачам вищої освіти. В університеті активно функціонує соціально-психологічна служба (<https://tinyurl.com/y4n4qzvz>), діяльність якої спрямована на забезпечення психологічної підтримки учасників освітнього процесу.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Університет співпрацює з представниками Інваспорту задля забезпечення прав осіб з особливими потребами. Також під час вступної кампанії присутні спеціальні особи, аби за потреби супроводжувати абітурієнтів з інклюзіями. Задля забезпечення комфортного навчального процесу осіб з особливими освітніми потребами, використовують елементи дистанційного навчання. У центральному навчальному корпусі вхід обладнаний пандусом, наявний спеціальний ліфт, є окрема туалетна кімната для осіб з порушення рухового апарату. У навчальному корпусі, де реалізується ОП, консультаційні заняття для осіб з особливими освітніми потребами проводяться зазвичай на першому поверсі, оскільки ліфт у корпусі відсутній. Осіб з особливими освітніми потребами на ОП, що акредитується, немає.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ХДУ діють нормативні документи, які мають на меті врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних з сексуальними домаганнями та дискримінацією (<https://tinyurl.com/y2wqyrvh>). В університеті є уповноважена особа, яка відповідає за запобігання та виявлення корупції. Учасники освітнього процесу можуть анонімно звернутися через електронну скриньку довіри (anti.koruptsiya@ukr.net) з будь-якими скаргами, проблемами чи заявами, які стосуються корупції. Регулярно проводяться бесіди та тренінги, поширюється друкована продукція з метою ознайомлення з нормативними документами щодо врегулювання конфліктів різних типів. Також у холі університету встановлено «Скриньку довіри», де свідки або учасники конфліктної ситуації можуть залишити повідомлення. З приводу вирішення конфліктних ситуацій всі учасники освітнього процесу можуть звернутися безпосередньо до керівництва ЗВО.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

У ХДУ створена якісна матеріально-технічна база для реалізації цієї ОП. Усі учасники освітнього процесу мають вільний доступ до необхідних для навчання ресурсів, електронного репозитарію. Забезпечується освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої освіти. В університеті діють Медичний центр, Соціально-психологічна служба та Юридична клініка. Наявні документи щодо врегулювання конфліктних ситуацій та протидії корупції.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Відсутність умов для повноцінної реалізації навчання за цією ОП для осіб з особливими освітніми потребами. Рекомендуємо поширити досвід з забезпечення доступу до ЗВО осіб з особливими освітніми потребами на всі корпуси ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Загалом вимоги критерію дотримано. Недоліки, виявлені під час акредитації, не є значними, адміністрація ХДУ розуміє їх та працює над їх вирішенням. Вважаємо, що рівень відповідності ОП Критерію 7 можна оцінити як В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У Херсонському державному університеті процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм здійснюються відповідно до Положення про освітню програму (<https://tinyurl.com/y5k6olug>) та Положення про організацію освітнього процесу ХДУ (<https://tinyurl.com/y6jlt5l3>). Також в університеті діє Внутрішня система забезпечення якості освіти (<https://tinyurl.com/y38cbhyk>). Під час онлайн-зустрічей з фокус-групами ЕГ переконалася, що окремі групи стейкгоल्дерів (представники академічної спільноти, здобувачі вищої освіти) активно залучаються до обговорення та внесення змін до ОП. На етапі проектування ОП (2020), яка була представлена на сторінці кафедри (<https://tinyurl.com/y4gdew7z>), враховувалися побажання усіх учасників освітнього процесу, зокрема було уточнено програмні результати навчання за тією чи іншою дисципліною; переглянуті загальні та фахові компетентності, яких набувають здобувачі внаслідок опанування певних дисциплін, як це зазначено у відомостях про самооцінювання і було підтверджено гарантом ОП під час онлайн-зустрічі.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Проаналізувавши відомості про самооцінювання та результати онлайн-зустрічей зі здобувачами, ЕГ переконалася, що регулярно проводяться опитування (за допомогою гугл-форм) про покращення та внесення пропозицій щодо якості та наповнення ОП відповідно до Порядку опитування здобувачів вищої освіти щодо якості освіти та освітнього процесу (<https://tinyurl.com/y5975r2h>). Результати студентських опитувань розміщені на сторінці кафедри (<https://cutt.ly/AgX201q>). Здобувачі ОП підтвердили свою участь у зазначеному анкетуванні. Як позитивне відмічаємо, що опитування стосується кожної окремої ОК і НПП, який її викладає. Це дозволяє виявляти і цілеспрямовано виправляти конкретні проблеми, окреслені студентами. На підтвердження процедури обговорення, модернізації і внесення змін до ОП, зумовлених результатами опитування, гарант надала протокол № 10 засідання кафедри слов'янської філології від 12.05.2020 (<https://tinyurl.com/ybarko8p>), на якому була присутня здобувач ОП Горбушина Д. і були запрошені здобувачі інших ОП першого (бакалаврського) і третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти. Також здобувачі зазначили, що вони залучені до обговорень навчальних планів та робочих програм навчальних дисциплін. Дар'я Горбушина, студентка 2 року навчання, на онлайн-зустрічі зазначила, що входить до складу робочої групи, діяльність якої спрямована на перегляд та оновлення ОП. За потреби кожен студент цієї ОП може написати свої побажання та пропозиції на пошту кафедри DHorbushina@ksu.ks.ua або на пошту гаранта NTropyna@ksu.ks.ua. Також в університеті діє електронна програма анонімного анкетування [KSU Feedback](https://tinyurl.com/y2xgzu6) (<https://tinyurl.com/y2xgzu6>). Органи студентського самоврядування згідно з Внутрішньою системою забезпечення якості освіти ХДУ (<https://tinyurl.com/y38cbhyk>) та Положенням про студентське самоврядування ХДУ

(<https://tinyurl.com/y3dk8emo>) беруть участь у діяльності робочої групи щодо створення ОП, удосконаленні та внесенні змін до наявної ОП. До складу Вченої ради університету, який оприлюднено на сайті (<https://cutt.ly/2gAxiGM>), входять 5 представників студентства, що відповідає вимогам ст. 36 Закону України “Про вищу освіту”. Здобувачі-члени Вченої ради ЗВО беруть безпосередню участь у затвердженні освітніх програм, внесенні змін. Також вони можуть ініціювати та винести на розгляд Вченої ради пропозиції щодо оновлення чи перегляду певної ОП. Серед присутніх на онлайн-зустрічі з ЕГ представників студентського самоврядування лише Анна Майба є членом Вченої ради. Як зазначила студентка, вона є новообраним головою студентського парламенту ХДУ і, відповідно, новим членом Вченої ради, тому від неї пропозиції щодо перегляду чи оновлення освітніх програм ЗВО ще не надходили.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

На онлайн-зустріч з роботодавцями були запрошені три особи, однак лише заступниця директора Обласного музично-драматичного театру імені Миколи Куліша Корольова І.В. виявилася дійсним роботодавцем. Під час зустрічі ЕГ з адміністративним персоналом ЗВО директорка Наукової бібліотеки Арустамова Н.А. зауважила, що у штаті працівників очолюваного нею підрозділу працюють випускники ОП, а сама вона брала участь у обговоренні проєкту ОП (2020) і висловлювала пропозиції щодо переліку вибіркових дисциплін.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У ХДУ у складі Гуманітарного відділу функціонує Сектор сприяння працевлаштуванню студентів та випускників (<https://tinyurl.com/y2c4rf75>), діяльність якого спрямована на інформування студентів про наявні вакансії та відстежування їхнього кар'єрного шляху. Однак під час онлайн-зустрічі керівник відділу Жмак Л.А. не змогла надати конкретної інформації щодо працевлаштування випускників ОП, зауваживши, що переважно вони працюють у закладах освіти. Соціальні мережі – це один зі способів комунікації університету з випускниками. Також збір інформації відбувається під час особистих зустрічей, адже випускники часто заходять в університет, про що нам повідомила випускниця цієї ОП Катерина Васильєва на онлайн-зустрічі з випускниками.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Відомості про самооцінювання містять інформацію про те, що під час внутрішніх аудитів цієї ОП вагомих недоліків не було виявлено. Були внесені певні зміни, зумовлені оновленням нормативної бази університету: дипломну роботу замінено на кваліфікаційну роботу, запроваджено обов'язкову перевірку кваліфікаційних робіт на наявність плагіату, внесені уточнення до робочих програм, з 2020 р. введено силабуси ОК. Як зазначено у відомостях про СО, робочі програми, силабуси та навчально-методичні комплекси дисциплін перевіряються представниками навчально-методичного відділу університету. Результати перевірки оприлюднюються в розпорядженні по університету. Ці результати обговорюються на засіданні кафедри та надається термін для усунення недоліків. Цю інформацію підтвердила і керівник навчально-методичного відділу університету Корнішева Т.Л. Проте виявлені під час акредитаційної експертизи недоліки у робочих програмах практик і силабусах ОК свідчать, що запроваджена система внутрішнього аудиту потребує удосконалення.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час попередньої акредитації ОП «Мова і література (російська)», яка відбулася у 2013 році, Експертною комісією МОН України вагомих недоліків виявлено не було. ЕГ зазначила, що матеріально-технічна база, науково-педагогічний кадровий склад та інформаційне забезпечення уможливають реалізації ОП «Мова і література (російська)». Рекомендації, які були запропоновані Експертною групою, на сьогодні виконані: з метою посилення якісного складу кафедри, яка є випусковою для цієї ОП, викладачі Савченко О. і Ніколюк В. направлені на навчання до аспірантури. Також відбулися зміни в організації лекційних занять: лекційний матеріал подається у вигляді презентацій, що сприяє кращому сприйманню та запам'ятовуванню нової інформації студентами. Змінено формат проведення поточного і підсумкового контролю, а саме розроблено тести для перевірки знань здобувачів.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Рішенням вченої ради ХДУ (протокол №4 від 28.10.2019) був створений відділ забезпечення якості освіти (<https://tinyurl.com/y4856l84>); розроблене та затверджене Положення про відділ забезпечення якості освіти ХДУ (<https://tinyurl.com/y5uenqh5>). Внутрішня система забезпечення якості освіти ХДУ реалізується на всіх рівнях: здобувачі, кафедра, факультет, керівництво ЗВО. Університет здійснює оцінювання роботи НПП за видами: навчальна робота, методична, наукова, виховна та організаційна. Цей моніторинг реалізується через систему відкритих занять, майстер-класів, відвідування занять представниками деканату та кафедри. На засіданнях вченої ради та науково-методичної ради факультету здійснюється оцінка якості навчально-методичного забезпечення, заслуховуються звіти викладачів, відбувається обрання за конкурсом на посади НПП. Крім того, завідувач кафедри здійснює безпосередній контроль за якістю викладання ОК, забезпечення проведення внутрішніх і зовнішніх заходів контролю та моніторингу якості освітньої діяльності. Вагоме значення для реалізації внутрішньої системи забезпечення якості освіти має рейтингування НПП. Значне місце у внутрішній системі якості відводиться студентству. Учасники студентської фокус-групи підтвердили, що проходили анонімне анкетування щодо рівня задоволеності якістю викладання дисциплін. За даними кафедри у цьому опитуванні взяли участь 42 % здобувачів. Усі учасники академічної спільноти ознайомлені з Положенням про академічну доброчесність учасників освітнього процесу (<https://tinyurl.com/ухасу9пу>) та свідомо дотримуються кодексу академічної доброчесності, що знайшло підтвердження під час спілкування ЕГ з керівництвом ЗВО, НПП та здобувачами. Академічна спільнота ХДУ залучена до перегляду ОП на різних рівнях, від кафедрального до загальноуніверситетського. При коригуванні ОП враховуються результати опитувань, пропозиції, зауваження стейкгоल्дерів. Прикладом такого врахування є зміни у складі обов'язкових ОК (в ОП (2020) з'явилися нові дисципліни: Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство, Актуальні проблеми перекладознавства, Теорія літератури), а також внесення у вибіркочку частину ОП дисципліни «Інформаційні технології в лінгвістичних дослідженнях», яку запропонувала випускниця цієї освітньої програми Васильєва Катерина. Зіставний аналіз ОП (2019) і ОП (2020), а також навчальних планів різних років свідчить про фактичне оновлення освітньої програми, що акредитується. Нова редакція ОП «Філологія (слов'янські мови та літератури (переклад включно)), перша - російська» була затверджена Вченою радою ХДУ 25.06.2020 (протокол № 12). Під час онлайн бесід з різними фокус-групами академічної спільноти ЕГ переконалася, що на Факультеті української й іноземної філології та журналістики створено доброзичливе, комфортне, безконфліктне освітнє середовище. Отже, можна стверджувати про достатньо високий рівень сформованої культури якості в академічній спільноті ХДУ.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У ХДУ діє внутрішня система забезпечення якості освіти. Здобувачі, випускники, члени органів студентського самоврядування долучаються до перегляду та внесення пропозицій до ОП. Успішно налагоджено взаємозв'язок між студентами, студентським самоврядуванням, деканатом, структурними підрозділами та адміністрацією закладу. В цілому в академічній спільноті сформовано культуру якості надання освітніх послуг.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Недосконалість процедур внутрішнього аудиту ОП. Рекомендуємо удосконалити процедуру внутрішнього аудиту, вживати дієві заходи щодо контролю коригувальних дій.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Загальні вимоги до Критерію 8 є дотриманими, проте простежуються недоліки, які можна усунути у процесі подальшої реалізації ОП, тому Критерій 8 оцінюємо як такий, що має рівень відповідності В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права і обов'язки усіх учасників освітнього процесу чітко й лаконічно висвітлені у низці нормативних документів, які розміщені на офіційному сайті Херсонського державного університету для публічного ознайомлення: 1. Статут Херсонського державного університету (нова редакція) (<https://tinyurl.com/yud25739>). 2. Правила внутрішнього розпорядку для осіб, які працюють та навчаються у ХДУ (<https://tinyurl.com/yuo7dugd>). 3. Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті (<https://tinyurl.com/y6jlt5l3>). 4. Положення про кафедру (<https://tinyurl.com/y4tzagtu>); Положення про факультет (<https://tinyurl.com/y5gfyjqm>). 5. Положення про порядок і умови обрання освітніх компонент / навчальних дисциплін за вибором здобувачами вищої освіти у Херсонському державному університеті (<https://tinyurl.com/y5zyln4w>). 6. Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті (<https://tinyurl.com/yuuvn3omw>). 7. Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті (<https://tinyurl.com/y6hp8urn>). 8. Порядок виявлення та запобігання академічному плагиату у науково-дослідній та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти Херсонського державного університету (<https://tinyurl.com/y5tusk9f>). 9. Кодекс академічної доброчесності здобувача вищої освіти Херсонського державного університету (<https://tinyurl.com/y6e2hb3j>). 10. Кодекс академічної доброчесності науково-педагогічного працівника Херсонського державного університету (<https://tinyurl.com/yujee4um>). 11. Положення про дистанційне навчання в Херсонському державному університеті (<https://tinyurl.com/y5j3j7tm>). 12. Порядок Херсонського державного університету про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті (<https://tinyurl.com/y6z6scbn>). 13. Положення про врегулювання конфліктних ситуацій у Херсонському державному університеті (<https://tinyurl.com/y3ueptr7>). Під час онлайн-зустрічей учасники освітнього процесу підтвердили, що ознайомлені з документами, які регламентують їхні права та обов'язки.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На сторінці кафедри розміщений проект ОП 2020 (<https://tinyurl.com/y2e7t8ok>). Також за цим посиланням представлені висловлені пропозиції від випускників, роботодавців; є інформація про засідання робочих груп з питань обговорення змін та внесення пропозицій до ОП. Під час онлайн-зустрічей зі стейкхолдерами, ЕГ з'ясувала, що зауваження та побажання щодо освітнього процесу можна надсилати на пошту кафедри чи на пошту гаранта ОП, електронні адреси яких також розміщені на сайті кафедри.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ХДУ вчасно оприлюднює достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) на офіційному сайті. З ОП і навчальними планами всі учасники освітнього процесу мають змогу ознайомитися в будь-який час (<https://tinyurl.com/y2e7t8ok>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Права і обов'язки всіх учасників освітнього процесу чітко й лаконічно висвітлені у низці нормативних документів, які розміщені на офіційному сайті Херсонського державного університету для публічного ознайомлення. Також на сайті представлена освітня програма, навчальні плани; інформація про засідання робочої групи з питань обговорення змін та внесення пропозицій до ОП. Наявність вищезгаданих документів підтверджує прозорість діяльності ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Низька якість скан-копій деяких документів, зокрема навчального плану ОП (2020), представленого на сайті кафедри, унеможливило його аналіз. Рекомендуємо покращити якість документів, які розміщуються на офіційному сайті та мають бути доступними для кожного учасника освітнього процесу та зовнішніх стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Усі документи щодо прав та обов'язків учасників освітнього процесу, та діяльності ЗВО є у вільному доступі на сайті Херсонського державного університету. З огляду на те, що виявлені недоліки є незначними і не впливають на якість ОП, рівень відповідності Критерію 9 можна оцінити як В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Зважаючи на те, що експертна група отримала безперешкодний доступ до всіх потрібних матеріалів, а заклад вищої освіти створив комфортні умови для роботи під час дистанційної акредитаційної експертизи та постійно сприяв її якісному проведенню, немає жодних причин ухвалювати рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми. Освітній процес за ОП не є удаваним (фіктивним). Програма проведення акредитаційної експертизи із використанням технічних засобів відеозв'язку була погоджена й оприлюднена згідно із процедурою, передбаченою в нормативних документах Національного агентства. ЗВО забезпечив виконання програми проведення дистанційної експертизи. Гарант ОП забезпечила присутність осіб, визначених у програмі для кожної зустрічі, в погоджений час. Дистанційний акредитаційний візит проваджено за допомогою використання програми для проведення відеоконференцій ZOOM, вибір якої відбувся за попередньою згодою із ЗВО. У папку Національного агентства завантажені відео, за допомогою яких можна пересвідчитися у присутності запрошених згідно з програмою візиту учасників.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна добросовісність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Залікова книжка здобувача II.pdf</i>	EwvQU9gGO9Nqf254MvgMfv+Gmm26Xm/HP83y0 5WyG4g=
Додаток	<i>Індивідуальний план здобувача I-1.pdf</i>	EzSLufQZrNl3VY35X2SPvEynRTx7YaSRAZaUWjzAJ tQ=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Нечипоренко Віолета Олександрівна

Члени експертної групи

Суховій Оксана Олександрівна

Федик Тамара Олександрівна